

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice, 19. február 2015

Oprava veľkých expozičných skleníkov Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach je úspešne ukončená.

Stavebné práce na rozsiahlej oprave troch hlavných expozičných skleníkov Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach sú úspešne dokončené. Práce trvali od apríla do decembra 2014. Súčasťou opráv boli obnovy náterov pôvodných nosných kovových konštrukcií, výmena nenosných pozinkovaných zasklievacích prvkov za hliníkové profily a nahradenie sklenených výplní polykarbonátovými doskami.

Výmenu a opravu obvodového a strešného plášťa veľkých skleníkov spolu s doplnením niektorých prvkov pôvodnej oceľovej konštrukcie bolo potrebné realizovať kvôli nevyhovujúcemu havarijnému stavebno-technickému stavu výplňových konštrukcií obvodového a strešného plášťa, blížiacemu sa ku koncu svojej životnosti a enormne vysokým energetickým stratám. Statika skleníkov bola síce v poriadku, hrozilo však uvoľňovanie sklenených výplní zo zasklievacích profilov uchytených sklenárskym tmelom. Preto bolo nevyhnutné pristúpiť k oprave opláštenia spolu s výmenou pôvodnej výplne jednoduchého zasklenia za energeticky úspornejšiu a materiálovo vhodnejšiu výplň z polykarbonátových dosiek.

„Rozsiahla oprava v hodnote takmer 410-tisíc bola realizovaná v priebehu ôsmich mesiacov a Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach ju hradila z vlastných zdrojov. Väčšinu finančných prostriedkov získala predajom nadbytočného nehnuteľného majetku, časť bola financovaná s príspevkom z rozpočtu Botanickej záhrady a Prírodovedeckej fakulty. K oprave skleníkov pristúpila UPJŠ z viacerých dôvodov – v prvom rade sa opravou zlepšila ich bezpečnosť, predĺžila životnosť, zvýšil sa komfort ich používania, došlo k výraznej energetickej úspore pri prevádzke skleníkov a v neposlednom rade bolo dôležité aj estetické hľadisko stavby“, uviedol rektor UPJŠ prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc.

„Oprava sa týkala troch najväčších expozičných skleníkov odovzdaných do užívania v roku 1958, ktoré svojmu účelu slúžili nepretržite 56 rokov a boli vystavené extrémnym podmienkam kvôli interiérovej teplote a vysokej relatívnej vlhkosti vzduchu. Tieto expozičné skleníky boli na vtedajšiu dobu jedny z najväčších v strednej Európe a od počiatku boli permanentne využívané na výsadbu tropickej a subtropickej vegetácie určenej pre celoročne prístupnú expozíciu širokej verejnosti,“ hovorí riaditeľ Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach doc. RNDr. Sergej Mochnacký, CSc.

„Práce zahŕňali demontáž pôvodných skiel a nenosnej konštrukcie, očisťovanie a ošetrovanie pôvodných nosných kovových konštrukcií základným náterom a povrchovými vrstvami, výmenu nenosných pozinkovaných zasklievacích prvkov za hliníkové profily a nahradenie sklenených výplní polykarbonátovými doskami. Pri odstraňovaní častí pôvodného opláštenia bolo demontovaných 31 600 kg pôvodného zasklenia a ocelových profilov. Počas výmeny bolo použitých viac ako 2 100 m² polykarbonátových dosiek, takmer 3,5 km nových zasklievacích hliníkových profilov a približne 13,4 km tesnenia. Nosná kovová konštrukcia o rozvinutej ploche cca 1 900 m² bola ručne očistená a opatrená trojnásobným náterom, pri ktorom sa spotrebovalo cca 3 300 kg náterových hmôt. Môžeme tiež skonštatovať, že práce na skleníkoch trvali celkovo 10 000 pracovných hodín,“ upresnila zamestnankyňa referátu investičných činností Rektorátu UPJŠ v Košiciach Ing. Ingrid Faťolová.

Vďaka lepším tepelnoizolačným vlastnostiam týchto dosiek oproti pôvodne použitým skleneným výplňam sa už v priebehu aktuálneho vykurovacieho obdobia na prelome rokov 2014 - 2015 prejavil výrazný pokles energetickej spotreby ústredného vykurovania pri bežnej prevádzke. V rámci prác došlo aj k oprave elektroinštalačných rozvodov a zabudovaniu prvkov otváracích okien umožňujúcich automatické vetranie skleníkov. To zabezpečujú softvérovo ovládané elektromotory, ktoré na základe impulzov snímačov teplôt a relatívnej vlhkosti vzduchu umiestnených v interiéri jednotlivých skleníkov, vyhodnocujú klimatické podmienky v skleníkoch a zohľadňujú aj okolité poveternostné vplyvy.

„Nové opláštenie skleníkov poskytuje rastlinám oveľa väčší komfort, pretože nie sú vystavené veľkým výkyvom teplôt a vlhkosti vzduchu tak, ako to bolo v minulosti. Pri pôvodnom opláštení sa počas zimného obdobia všetka vlhkosť z prostredia vyzrážala na sklách a kovovej konštrukcii, čo viedlo ku korózii kovových častí. V súčasnosti rosný bod na kovovej konštrukcii takmer nevzniká, pretože celý plášť je predsunutý a kovové časti nie sú vystavené vonkajším poveternostným vplyvom. Materiály použité na novom opláštení majú niekoľkonásobne lepšie izolačné schopnosti a neznižujú prestup svetla v porovnaní so sklom. Vďaka lepšiemu rozptylu slnečných lúčov zabraňujú spáleniu rastlín, ku ktorému dochádzalo cez sklenené výplne za mimoriadne slnečných jarných dní,“ hovorí riaditeľ Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach doc. RNDr. Sergej Mochnacký, CSc.

Aj napriek tomu, že sa práce realizovali v prevažnej miere v letnom období, postup fyzicky náročných prác komplikovali sťažené klimatické podmienky počas veľmi horúcich dní, ale aj dní daždivých a veterných. Stavba bola mimoriadne náročná aj po technickej stránke. Realizačná firma AEROLUX, ktorá má doma v Českej republike rozsiahle praktické skúsenosti s výstavbou skleníkov, musela veľa konštrukčných a technických problémov vyriešiť priamo na stavbe počas realizácie, pretože išlo o atypické konštrukcie s množstvom nepravidelných prvkov a detailov. Na úspešnom priebehu a plynulosti stavby sa podieľali aj projektanti, ktorí sa nezúčastňovali len na projekčnej príprave, ale boli nápomocní aj pri samotnej realizácii.

„Procesu opravy skleníkov predchádzalo vybratie a presadenie všetkých prácami ohrozených rastlín do nádob. V skleníkoch ostali len 20 - 30-ročné stromy, ktoré nebolo

možné presadiť. Tie sme radikálne orezali a už teraz vidíme, ako regenerujú. Rastliny posadené v nádobách, ktoré ešte čakajú na návrat do pôvodného prostredia, momentálne pestujeme v pestovateľských skleníkoch. Sme príjemne prekvapení, že sme pri množstve rastlín, ktorých sa práce v skleníkoch dotkli, doteraz zaznamenali len minimálne straty. S napätím ešte práve v tomto období očakávame ako zareagujú cykasy, ktoré vyháňajú listy len raz za rok,“ ozrejmil vedúci oddelenia tropickej a subtropickej flóry BZ UPJŠ Ing. Peter Fridman.

Foto: archív UPJŠ: zábery z interiéru a exteriéru skleníkov po ukončení opráv (január 2015)

Po úspešnom dokončení opráv sú už skleníky v režime prevádzky. V interiéri týchto skleníkov zamestnanci botanickej záhrady v dnešnej dobe realizujú práce na obnove pôvodnej výsadby exotической flóry, ktorú sa podarilo v značnej miere zachovať a tiež pracujú na výsadbe a úprave s modernou víziou expozícií, vrátane prebudovania pochôdzkových trás. Návštevníci Botanickej záhrady UPJŠ v Košiciach sa tak budú môcť tešiť nielen na krásny výzor stavby obnovených skleníkov, ale aj novú záhradnú architektúru.

„Veríme, že taká jedinečná a unikátna stavba ako sú tieto skleníky, bude robiť radosť nielen našim zamestnancom, ale aj širokej verejnosti a všetkým návštevníkom Botanickej záhrady, a bude pýchou mesta Košice. Dúfame, že pod novým plášťom tejto stavby sa bude dariť aj rastlinám a celej exotической flóre, ktorá tu je a aj tej, ktorá tu v budúcnosti bude vysadená,“ zdôraznil rektor UPJŠ prof. MUDr. Ladislav Mirossay, DrSc.

Botanická záhrada Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach totiž nie je len výskumným a pedagogickým pracoviskom UPJŠ s celoškolskou pôsobnosťou, ale je aj celoročne prístupná pre širokú verejnosť. Je obľúbeným miestom na získavanie poznatkov z oblasti botaniky, ekológie, environmentalistiky a pobyt v jej priestoroch umožňuje relax v príjemnom prostredí, tvorenom početnými druhmi našich i exotických rastlín, medzi ktorými nechýbajú mnohé chránené a vzácne exempláre. Ročne ju navštívi okolo 50 tisíc návštevníkov, ktorí sa prichádzajú pokochať napríklad pozoruhodnou zbierkou kaktusov, najväčšou v Slovenskej republike, či najširšou škálou tropických a subtropických rastlín spomedzi botanických záhrad v SR.

KONTAKTY: Botanická záhrada UPJŠ v Košiciach, Mánesova 23, 043 52 Košice
tel.:055/ 234 16 67 (vrátnica), 055/ 234 16 76 (sekretariát)
e-mail: botgard@upjs.sk, www.bz.upjs.sk

POZNÁMKA: Tlačovú správu nájdete archivovanú na: www.upjs.sk

Mgr. Jana Oleničová
vedúca Úseku pre propagáciu a marketing
UPJŠ v Košiciach